

Avizul Comitetului Economic și Social European privind „Viitorul politicii de coeziune în perioada de după 2020”**(aviz exploratoriu)**

(2019/C 228/07)

Raportor: **Stefano MALLIA**Coraportor: **Ioannis VARDAKASTANIS**

Sesizări	Consiliu – Președinția română, 20.9.2018 Scrisoarea domnului Victor NEGRESCU, ministru delegat pentru afaceri europene al Guvernului României
Temei juridic	Articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru uniunea economică și monetară și coeziune economică și socială
Data adoptării în secțiune	8.3.2019
Data adoptării în sesiunea plenară	20.3.2019
Sesiunea plenară nr.	542
Rezultatul votului (voturi pentru/voturi împotriva/abțineri)	71/0/1

1. Concluzii și recomandări

1.1. CESE consideră că politica de coeziune este unul dintre pilonii fundamentali pentru apropierea UE de cetățenii săi și pentru reducerea decalajelor dintre regiunile UE și a inegalităților dintre cetățeni. CESE este ferm convins că propunerea de reducere a bugetului pentru politica de coeziune pentru perioada 2021-2027 este inacceptabilă.

1.2. CESE consideră că este necesară o nouă strategie europeană, ambițioasă și clară, care să fie aliniată la Agenda 2030 a ONU și la obiectivele de dezvoltare durabilă ale acesteia și să dispună de un mecanism de coordonare solid, care să poată garanta continuitatea între diferitele cicluri politice. Politica de coeziune trebuie să facă parte integrantă din această strategie ambițioasă și, prin urmare, politica de coeziune în sine trebuie să fie elaborată astfel încât să dispună de instrumentele necesare pentru a răspunde provocărilor viitorului, cum ar fi schimbările climatice, adoptarea de noi tehnologii, atingerea unui nivel mai ridicat de competitivitate și gestionarea tranziției către dezvoltarea durabilă, creând în același timp locuri de muncă de calitate.

1.3. Depunem eforturi atât de necesare pentru a adapta politica de coeziune la exigențele viitorului; este important, în același timp, să nu uităm de provocările din prezent, care continuă să afecteze societatea în mare măsură. Aici facem referire în mod special la provocările sociale, cum ar fi marginalizarea și discriminarea minorităților și a anumitor grupuri etnice sau violența domestică, la provocările economice, cum ar fi accesul la finanțare și perfecționare, și la provocările de mediu, cum ar fi reducerea poluării aerului și gestionarea deșeurilor.

1.4. Politica de coeziune a UE trebuie să aibă o abordare teritorială solidă, care să vizeze înzestrarea fiecărei regiuni cu instrumentele necesare pentru a-și spori competitivitatea într-un mod durabil. CESE consideră că toate regiunile trebuie să fie eligibile pentru finanțare. Pe de altă parte, CESE dorește să își exprime în mod clar dezamăgirea cu privire la slăbirea dinamicii transfrontaliere în cadrul politicii de coeziune.

1.5. Dacă Europa dorește să treacă la următorul nivel de dezvoltare economică, politica de coeziune trebuie să adopte tot mai mult o abordare diferențiată la nivel regional în ceea ce privește investițiile și răspunsurile politice. CESE consideră că acest lucru ar putea contribui la o abordare mai bine adaptată din punct de vedere teritorial, care ar sprijini în același timp zonele cele mai izolate și slab populate (cu densitate foarte scăzută a populației, insule, munți etc.) și zonele urbane funcționale „attractive”, care se confruntă însă cu provocări legate de dezvoltare.

1.6. CESE salută legătura mai strânsă cu semestrul european și solicită, de asemenea, integrarea ei în recomandările specifice fiecărei țări, ca mijloc de încurajare a reformelor structurale. De asemenea, CESE dorește o legătură mai strânsă între strategia de investiții la nivel european și cea a statelor membre. Este important ca fondurile să nu înlocuiască eforturile statelor membre, ci să le completeze. De asemenea, este esențial ca statele membre să ia în considerare continuarea proiectelor care se dovedesc a fi de succes.

1.7. CESE consideră că pachetul de reglementare ar trebui să fie mult mai simplu și să evite microgestionarea fondurilor. Ar trebui să existe o diferențiere în ceea ce privește procedurile birocratice pentru programele operaționale considerate a fi de dimensiune relativ mică față de cele pentru programele mult mai mari. CESE invită statele membre să facă uz de posibilitatea oferită de cadrele legislative în vigoare referitoare la procedura simplificată de accesare a fondurilor pentru proiecte de dimensiuni reduse; de asemenea, CESE încurajează Comisia să exploreze noi posibilități care ar putea facilita participarea actorilor mai mici.

1.8. CESE sprijină utilizarea instrumentelor financiare, dar invită Comisia să garanteze că, la elaborarea acestor instrumente, se verifică adecvarea, pentru a oferi certitudinea că aceste instrumente sunt adecvate pentru toate statele membre și că pot fi utilizate de IMM-uri și de ONG-uri.

1.9. Una dintre principalele probleme legate de politica de coeziune este lipsa comunicării eficiente. CESE invită Comisia să procedeze la o revizuire aprofundată a obligațiilor de publicitate actuale și să le actualizeze în mod semnificativ, ținând seama de mijloacele moderne ale canalelor de comunicare digitală.

1.10. Este timpul ca atât Comisia, cât și statele membre, să depășească nivelul declarativ privind aspectul parteneriatului și să asigure efectiv existența unei participări intense și semnificative a societății civile în toate etapele elaborării și punerii în aplicare a politicii de coeziune. Acest lucru ar trebui realizat pe baza experiențelor de parteneriat de succes pe care le-am dobândit la nivel local.

1.11. CESE subliniază că la nivelul UE nu există nicio implicare structurată a organizațiilor societății civile în procesul de monitorizare a punerii în aplicare a politicii de coeziune. Prin urmare, recomandă insistent Comisiei **să instituie un forum european al societății civile dedicat coeziunii**, la care să participe partenerii sociali, organizațiile societății civile și alte părți interesate. Prin acest forum, Comisia poate consulta anual partenerii sociali și organizațiile societății civile cu privire la stadiul punerii în aplicare a politicii de coeziune pe parcursul diferitelor cicluri de programare.

2. Observații generale

2.1. Misiunea politicii de coeziune a UE, astfel cum se prevede la articolul 174 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) ⁽¹⁾ este consolidarea coeziunii economice și sociale prin reducerea decalajelor dintre nivelurile de dezvoltare a regiunilor. Această misiune trebuie să rămână în centrul tuturor acțiunilor întreprinse în sfera politicii de coeziune și trebuie să fie consolidată de Comisie împreună cu autoritățile din statele membre, responsabile de punerea în aplicare a politicii de coeziune.

2.2. Schimbările cu care societatea începe să se confrunte ca urmare a globalizării și a tehnologiilor nou-apărute sau viitoare impun un proces de adaptare pe care puține țări au început să îl abordeze în profunzime. Este important să gestionăm tranziția către noile modele economice bazate pe aceste tehnologii noi și pe cele viitoare. CESE consideră că politica de coeziune dispune de mijloacele necesare pentru a ajuta la abordarea noilor provocări apărute și consideră că ea este unul dintre pilonii fundamentali pentru apropierea UE de cetățenii săi și pentru reducerea decalajelor dintre regiunile UE și a inegalităților dintre cetățeni.

2.3. Bugetul UE constituie o mică parte din cheltuiala publică totală din UE, reprezentând sub 1 % din venituri și doar aproximativ 2 % din cheltuielile publice ale celor 28 de state membre ale UE. În perioada 2014-2020, bugetul UE a reprezentat 0,98 % din venitul național brut al UE. Ponderea politicii de coeziune în cadrul bugetului total al UE a fost de aproximativ 35 % în această perioadă ⁽²⁾.

2.4. CESE își exprimă poziția fermă că propunerea de reducere a bugetului pentru politica de coeziune pentru perioada 2021-2027 este inacceptabilă. Politica de coeziune reprezintă una dintre cele mai concrete politici ale UE, care poate avea un impact direct asupra vieților cetățenilor. Nu putem avea pretenția de la cetățeni să sprijine mai mult Europa, în timp ce reducem bugetul unei politici atât de importante. Cu toate acestea, este extrem de important ca aceste investiții să nu înlocuiască eforturile statelor membre, ci să le completeze, atât la nivel național, cât și la nivel regional.

⁽¹⁾ Articolul 174 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

⁽²⁾ COM(2017) 358 final, Document de reflecție privind viitorul finanțelor UE.

2.5. În concordanță cu solicitările similare ale Parlamentului European, CESE invită Comisia să prezinte și să promoveze o agendă pentru o politică de coeziune puternică și eficientă după 2020 ⁽³⁾.

2.6. În același timp, CESE invită statele membre să depună eforturi pentru a conveni asupra unui sistem mai amplu de resurse proprii ale UE și pentru a garanta că bugetul UE dispune de resurse adecvate pentru a putea răspunde provocărilor mai ample cu care se va confrunta în viitor.

2.7. Deși, în imaginea de ansamblu, politica de coeziune are un buget relativ mic, ea a demonstrat că aduce o valoare adăugată clară. În perioada 2014-2020, politica de coeziune a mobilizat investiții în valoare de peste 480 de miliarde EUR, care ar trebui să conducă, de exemplu, la sprijinirea a peste un milion de întreprinderi, la accesul la servicii de sănătate îmbunătățite pentru 42 de milioane de cetățeni, la acțiuni de prevenire a incendiilor și inundațiilor de care vor beneficia 25 de milioane de cetățeni, la branșarea la instalațiile de epurare a apelor uzate pentru alte aproximativ 17 milioane de cetățeni ai UE, la accesul la internet în bandă largă pentru alte 15 milioane de gospodării și la crearea a peste 420000 de noi locuri de muncă. De asemenea, 5 milioane de europeni vor beneficia de programe de formare și de învățare pe tot parcursul vieții, iar 6,6 milioane de copii vor avea acces la școli noi și moderne și la servicii de îngrijire a copiilor. CESE consideră că politica de coeziune trebuie să se bazeze pe acele exemple locale în care implicarea cetățenilor a fost considerată un succes.

2.8. În plus, în câteva state membre, politica de coeziune s-a dovedit a fi principala sursă de investiții publice ⁽⁴⁾. Efectele indirecte ale politicii de coeziune, cele generate de îmbunătățirile realizate pentru a îndeplini cerințele acesteia (de exemplu, în ceea ce privește transparența, responsabilitatea sau egalitatea de șanse), au adus, de asemenea, beneficii deosebite europenilor.

2.9. Cu toate acestea, deși Europa a înregistrat progrese semnificative în dezvoltarea și punerea în aplicare a unor acțiuni pentru consolidarea coeziunii sale economice, sociale și teritoriale, astfel cum se prevede în TFUE, încă mai are un drum lung de parcurs pentru o dezvoltare globală armonioasă.

2.10. În urma crizei economice, Europa a putut să înregistreze din nou o creștere economică, în special în țările cu venituri reduse, iar disparitățile regionale se reduc în sfârșit în ceea ce privește PIB-ul pe cap de locuitor ⁽⁵⁾. Cu toate acestea, diferențele dintre regiuni sunt în continuare mari și, în unele cazuri, chiar în creștere. Productivitatea este mai mare în țările cele mai dezvoltate, iar reziliența și capacitatea acestora de a fi competitive într-o lume globalizată le depășesc cu mult pe cele ale statelor membre mai puțin dezvoltate. Această situație conduce la divergențe în ceea ce privește condițiile de viață ale populației, cum ar fi, printre altele, niveluri mai ridicate de sărăcie, și are un impact asupra numărului și situației persoanelor expuse riscului de excludere sau asupra accesului la educație și protecție socială și asupra calității acestora.

2.10.1. Prin urmare, pentru a reduce și mai mult disparitățile economice și sociale, CESE consideră că politica de coeziune trebuie să continue să investească în inovare, ocuparea forței de muncă, incluziune socială, mediu, educația favorabilă incluziunii, programe și infrastructuri de sănătate, tehnologii și infrastructuri de vârf și în eficientizarea rețelelor de transport și a infrastructurii. Acest lucru trebuie realizat pentru a îmbunătăți accesul tuturor cetățenilor la piața muncii și pentru a crea o piață unică în măsură să stimuleze, în toate regiunile, creșterea, productivitatea și specializarea, prin axarea pe sectoarele care oferă un avantaj comparativ.

2.10.2. Într-o lume globalizată, întreprinderile trebuie să concureze atât cu societăți din zone cu costuri reduse, cât și cu societăți extrem de inovatoare. UE trebuie să sprijine reformele care promovează un mediu propice investițiilor, în care întreprinderile pot prospera, iar cetățenii beneficiază de condiții de muncă mai bune. Fondurile de coeziune ar trebui să fie utilizate pentru a asigura un cadru mai bun pentru întreprinderile nou-înființate, antreprenori și IMM-urile inovatoare, pentru a sprijini în mod mai eficace întreprinderile familiale ⁽⁶⁾ și pentru a promova diversitatea (femei și bărbați, persoane cu handicap, minorități etnice etc.), astfel încât să devină mai competitive și mai implicate în ceea ce privește responsabilitatea socială.

2.11. Există în continuare numeroase domenii care ar beneficia de pe urma unei coeziuni teritoriale mai puternice, și anume cele legate de obiectivele de mediu (reducerea utilizării energiei și utilizarea unei energii mai curate, dezvoltarea unor infrastructuri mai eficiente, reducerea poluării etc.), dar și cele legate de securitatea la nivel transfrontalier, de educație, de incluziunea socială, de accesibilitatea pentru persoanele cu handicap, de transport, de serviciile publice și alte obstacole în calea liberei circulații a mărfurilor, a serviciilor, a persoanelor și a capitalurilor.

2.11.1. Din acest motiv, CESE consideră că toate regiunile trebuie să fie eligibile pentru finanțare. Politica de coeziune a UE trebuie să facă parte integrantă dintr-o strategie europeană de investiții, cu o abordare teritorială solidă, care să vizeze înzestrarea fiecărei regiuni cu instrumentele necesare pentru a-și spori competitivitatea. Această politică trebuie să ducă la transformare economică și structurală, asigurând o bază rezilientă în fiecare regiune, pe baza forțelor proprii ⁽⁷⁾.

⁽³⁾ A se vedea raportul Parlamentului European.

⁽⁴⁾ COM(2017) 358 final, Document de reflecție privind viitorul finanțelor UE.

⁽⁵⁾ Regiunea mea, Europa mea, Viitorul nostru: Cel de al 7-lea raport privind coeziunea economică, socială și teritorială.

⁽⁶⁾ JO C 81, 2.3.2018, p. 1.

⁽⁷⁾ https://www.business-europe.eu/sites/buseur/files/media/position_papers/ecofin/2017-06-09_eu_cohesion_policy.pdf

2.12. Dat fiind că se află în centrul construcției unui spațiu european comun, cooperarea teritorială europeană (Interreg), prin ansamblul componentelor sale transfrontaliere, transnaționale, interregionale și de deschidere către țările vecine, constituie fundamentul integrării europene. Inclusiv datorită ei, frontierele nu devin bariere, europenii se apropie unii de alții, problemele comune își găsesc rezolvare mai ușor, este facilitată partajarea ideilor și a atuurilor și sunt încurajate inițiativele strategice care vizează obiective comune⁽⁸⁾. Din acest motiv, CESE consideră că este esențial ca statele membre să continue să pună în aplicare măsuri comune și să facă schimb de practici și strategii.

2.12.1. Cu toate acestea, CESE regretă⁽⁹⁾ că politica de coeziune nu oferă încă soluții cuprinzătoare pentru provocările cu care se confruntă anumite zone cu dezavantaje structurale și permanente (cele cu densitate foarte scăzută a populației, insulele, regiunile muntoase etc.), menționate la articolul 174 din TFUE. CESE consideră că ar trebui dezvoltat un nou mecanism care să permită acestor zone să abordeze în mod eficace provocările specifice și complexe cu care se confruntă. Acest lucru nu poate rămâne de competență exclusivă a autorităților naționale. Prin urmare, CESE consideră că politica de coeziune trebuie să încurajeze cooperarea dintre Comisie și statele membre și părțile lor interesate regionale și locale în ceea ce privește modul în care sunt abordate teritoriile lor specifice.

2.13. Prioritatea UE în ceea ce privește zonele slab populate și regiunile ultraperiferice trebuie să fie consolidarea legăturilor dintre acestea și Europa continentală și a sentimentului cetățenilor de apartenență la proiectul european. În pofida situației bugetare extrem de austere, sprijinul specific pentru zonele slab populate sau pentru RUP nu trebuie să fie redus. Aceste regiuni trebuie să aibă acces la resurse financiare adecvate, care să le permită să realizeze obiectivele europene comune și să își compenseze dezavantajele, în special cele legate de depărtarea la care se află⁽¹⁰⁾ sau de densitatea foarte scăzută a populației. Prin urmare, este necesar ca, la estimările și deciziile privind distribuția fondurilor („metoda de la Berlin”) și privind cerințele de concentrare tematică și ratele de cofinanțare [pentru (1) regiunile cele mai dezvoltate, (2) regiunile de tranziție și (3) regiunile mai puțin dezvoltate], să se includă factori demografici și geografici. Incluziunea acestor factori ar putea oferi compensații atât zonelor defavorizate și slab populate, cât și regiunilor ultraperiferice, printr-o finanțare adecvată și o orientare flexibilă a investițiilor.

2.14. În prezent, peste jumătate din populația lumii locuiește în zone urbane, anticipându-se că, până în 2050, se va ajunge la 70 %⁽¹¹⁾. Chiar dacă activitatea economică din aceste regiuni este extrem de intensă, este esențial ca ele să ofere un mediu de viață durabil și de înaltă calitate pentru cetățenii lor. Prin urmare, CESE consideră că ele ar trebui să primească atenție în continuare în cadrul politicii de coeziune, dar încurajează și dezvoltarea lor în legătură cu contextul lor fizic (dezvoltare policentrică, legături între zonele urbane și cele rurale etc.).

3. O viziune mai puternică, într-un cadru mai clar, mai flexibil și mai eficient

3.1. CESE consideră că este nevoie de o nouă strategie europeană clară și ambițioasă, aliniată cu obiectivele de dezvoltare durabilă ale Agendei 2030 a ONU și cu celelalte angajamente globale ale UE, cum ar fi acordurile internaționale (de exemplu, Acordul de la Paris) și convențiile Organizației Națiunilor Unite (de exemplu, Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap). Această strategie trebuie să dispună de un mecanism solid de coordonare, care să poată garanta continuitatea între diferitele cicluri politice. În această privință, CESE salută cu entuziasm noul document de reflecție al Comisiei privind o Europă mai durabilă până în 2030, care deschide discuția în această direcție.

3.2. Politica de coeziune trebuie să facă parte integrantă din această strategie ambițioasă și, prin urmare, însăși politica de coeziune trebuie să fie elaborată astfel încât să fie adaptată exigențelor viitorului, și anume să dispună de instrumentele necesare pentru a răspunde provocărilor viitorului, cum ar fi schimbările climatice, adoptarea de noi tehnologii, realizarea unei dezvoltări durabile și crearea de locuri de muncă de calitate.

3.3. În concordanță cu efortul de a adapta politica de coeziune la exigențele viitorului, CESE invită Consiliul și Parlamentul să își continue eforturile de revizuire a sistemului pentru alocarea fondurilor în cadrul politicii de coeziune, ținând seama în mod specific de alte criterii (în afară de PIB). Aceste criterii ar trebui să se refere la aspecte precum inegalitatea, migrația, șomajul (inclusiv în rândul tinerilor), competitivitatea, schimbările climatice, condițiile de muncă și demografia.

3.4. Depunem eforturi atât de necesare pentru a adapta politica de coeziune exigențelor viitorului, dar este important, în același timp, să nu uităm de provocările prezentului, care continuă să afecteze societatea în mare măsură. Aici facem referire în mod specific la provocările sociale, cum ar fi marginalizarea și discriminarea minorităților și a anumitor grupuri etnice sau violența domestică, la provocările economice, cum ar fi accesul la finanțare și perfecționare și la provocările de mediu, cum ar fi reducerea poluării aerului și gestionarea deșeurilor.

3.5. Pentru a îmbunătăți planificarea și gestionarea strategică a Uniunii, pe parcursul elaborării strategiei menționate anterior, CESE invită Comisia, de asemenea, să integreze diversele elemente strategice abordate de Agenda teritorială⁽¹²⁾ și de Carta de la Leipzig⁽¹³⁾, aflate în prezent în curs de revizuire sub coordonarea viitoarei Președinții germane a Consiliului Uniunii Europene.

⁽⁸⁾ JO C 440, 6.12.2018, p. 116.

⁽⁹⁾ JO C 209, 30.6.2017, p. 9.

⁽¹⁰⁾ JO C 161, 6.6.2013, p. 52.

⁽¹¹⁾ <http://www.un.org/en/development/desa/news/population/world-urbanization-prospects-2014.html>.

⁽¹²⁾ https://ec.europa.eu/regional_policy/ro/information/publications/communications/2011/territorial-agenda-of-the-european-union-2020

⁽¹³⁾ https://ec.europa.eu/regional_policy/archive/themes/urban/leipzig_charter.pdf

4. Rezultate integrate și coordonate

4.1. CESE consideră că Europa (nu numai la nivelul Uniunii, ci și împreună cu statele membre și în cadrul acestora) trebuie să depună eforturi pentru clarificarea și simplificarea competențelor sale administrative, deoarece acesta este modul în care responsabilitățile pot fi stabilite și monitorizate în mod mai eficient. După încheierea acestei etape, administrațiile europene trebuie să consolideze cooperarea și capacitatea.

4.1.1. În această privință, CESE salută legătura mai strânsă cu semestrul european ⁽¹⁴⁾ și, de asemenea, solicită integrarea ei în recomandările specifice fiecărei țări, ca mijloc de încurajare a reformelor structurale. CESE recunoaște importanța asigurării complementarității și coordonării depline cu noul Program de sprijin pentru reforme extins. CESE insistă asupra necesității unui mecanism de guvernanta îmbunătățit, care să implice și nivelul regional.

4.2. Europa trebuie să depună eforturi pentru a crea un cadru mai simplu, mai flexibil și mai eficace pentru punerea în aplicare a politicii sale de coeziune. Unul dintre următoarele obiective ale UE trebuie să fie ca diversele sale fonduri pentru politica de coeziune (agricole, sociale, regionale etc.) să fie guvernate de un set unic de norme care să încurajeze în mare măsură investițiile integrate, oferind soluții simple. CESE susține, de asemenea, o mai mare sinergie cu și între alte programe de finanțare și instrumente (cum ar fi Orizont 2020, Mecanismul pentru interconectarea Europei, InvestEU etc.).

4.3. Abordarea diverselor aspecte ale unora dintre provocările principale (sociale, de mediu, economice etc.) într-un mod integrat reflectă cu mai multă acuratețe nevoile reale. CESE încurajează statele membre să elaboreze și să pună în aplicare programe de finanțare din fonduri multiple.

4.4. CESE consideră că este esențială adoptarea unei abordări bazate pe realitatea zonei. De asemenea, CESE subliniază că implicarea partenerilor locali pentru a le identifica potențialul și necesitățile și pentru a lansa acțiuni în parteneriat între toți actorii locali, cu scopul de a răspunde nevoilor specifice identificate, constituie o abordare care ar trebui să fie încurajată și consolidată. Astfel cum a subliniat pe bună dreptate Comisia, „trecerea la următorul nivel de dezvoltare economică nu se poate realiza printr-o politică uniformă, ci va necesita investiții și răspunsuri politice diferențiate la nivel regional” ⁽¹⁵⁾.

4.5. CESE solicită ca, la estimarea ratelor de cofinanțare și a cerințelor de concentrare tematică pentru cele mai dezvoltate regiuni și pentru regiunile de tranziție, să se țină seama de factori sociali (cum ar fi nivelurile de inegalitate, sărăcia, migrația, nivelurile de educație etc.). Luarea în considerare a acestor factori la nivel de proiect ar permite investiții în acțiuni pentru persoanele cele mai vulnerabile (cum ar fi persoanele cu handicap, migranții sau minorii neînsoțiți) care, în condițiile unei prezențe mult mai semnificative în majoritatea orașelor și regiunilor dezvoltate din UE, nu sunt eligibile sau se bazează pe rate de cofinanțare excesiv de mari.

4.6. CESE consideră că este esențială o mai bună conectare a diverselor inițiative legate de politica de coeziune (strategii și programe) de la diferitele niveluri teritoriale, atât la nivel orizontal (de exemplu, strategii macroregionale cu programe transnaționale), cât și vertical (între diferitele niveluri teritoriale).

4.7. Pentru a continua punerea în aplicare a politicii de coeziune în principal prin intermediul unor proiecte diferite, trebuie, de asemenea, să simplificăm pregătirea mediului juridic în care acestea sunt puse în aplicare. În conformitate cu concluziile Grupului la nivel înalt privind simplificarea pentru perioada de după 2020 ⁽¹⁶⁾, CESE consideră că pachetul de reglementare ar trebui să fie mult mai simplu și să evite microgestionarea fondurilor. Deși recunoaște că poate fi tentantă sporirea eficienței printr-o gestionare mai centralizată, CESE invită Comisia să evite această abordare și să furnizeze instrumentele necesare pentru ca mai multe fonduri să fie gestionate într-un mod descentralizat.

4.8. Ar trebui remarcat că capacitatea administrativă, în special a statelor membre și regiunilor mai mici, ar putea fi supusă unei presiuni severe în fazele inițiale ale perioadelor de programare. CESE consideră că este esențial să se reducă în mod substanțial sarcina administrativă inutilă pentru beneficiari (de la depunerea cererii pentru un proiect până la etapa finală), menținând, în același timp, un nivel ridicat de asigurare a legalității și regularității.

4.9. Experiența a arătat că, foarte adesea, proiectele mici (sub 100000 EUR) pot avea un impact mare asupra celor mai vulnerabile grupuri ale societății. Cu toate acestea, se întâmplă adesea, de asemenea, ca aceleași grupuri să se confrunte cu dificultăți semnificative în accesarea acestor fonduri. În acest sens, CESE solicită statelor membre să facă uz de posibilitatea oferită de cadrele legislative în vigoare referitoare la procedura simplificată de accesare a fondurilor pentru proiecte de dimensiuni reduse și încurajează Comisia să exploreze noi posibilități care ar putea facilita participarea actorilor mai mici.

⁽¹⁴⁾ <https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/resources/docs/qe-02-17-362-en-n.pdf> și <https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/resources/docs/qe-01-14-110-en-c.pdf>

⁽¹⁵⁾ Comisia Europeană (2017), Competitivitatea în regiunile cu venituri și creștere economică scăzute: Raportul privind regiunile rămase în urmă, document de lucru al serviciilor Comisiei, SWD(2017) 132 final, Bruxelles, 10.4.2017.

⁽¹⁶⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/newsroom/pdf/simplification_proposals.pdf

4.10. CESE face referire la utilizarea tot mai frecventă a instrumentelor financiare ca mijloc de punere în aplicare a politicii de coeziune. CESE sprijină această abordare, dar invită Comisia să se asigure că, la elaborarea acestor instrumente, se verifică adecvarea, pentru a garanta că: 1) aceste instrumente sunt adecvate pentru toate statele membre; și că 2) aceste instrumente sunt adecvate pentru IMM-uri și ONG-uri. Atunci când sunt identificate situații în care lipsește adecvarea, trebuie să fie instituite măsuri alternative/compensatorii pentru a garanta că statele membre sau entitățile nu sunt dezavantajate.

4.11. Pentru a crește calitatea anumitor aspecte ale punerii în aplicare (cum ar fi marketingul, posibilitățile tehnice pentru evenimente etc.), CESE consideră că sectorul public ar trebui să consulte societatea civilă și sectorul privat pentru a beneficia de experiența lor practică în etapa de pregătire. Nu ne putem aștepta ca personalul din administrația publică, care nu dispune de o formare de specialitate, să înțeleagă toate aspectele asigurării atât a popularității, cât și a utilității unui „produs”.

4.12. CESE consideră că trebuie să se adopte măsuri suplimentare cu privire la armonizarea indicatorilor la nivelul întregii Europe. Este esențial să se dezvolte un sistem de monitorizare care să prezinte rezultate complexe într-un mod ușor accesibil, atât pentru factorii de decizie, cât și pentru societate în sens larg.

4.13. De asemenea, viitorul politicii de coeziune ar trebui să sprijine noi modalități de integrare a antreprenoriatului și un impact social/de mediu pozitiv. În această privință, consolidarea sprijinului pentru dezvoltarea economiei sociale este esențială pentru Uniunea Europeană.

5. **O comunicare globală mai eficientă**

5.1. Una dintre principalele probleme cu privire la politica de coeziune este lipsa de comunicare eficientă, care caracterizează mult prea des proiectele finanțate de această politică. Deși trebuie să se ia notă de diversele orientări aplicate de Comisie în materie de comunicare, este evident că acestea nu sunt nici pe de departe suficiente. Se întâmplă adesea să se cunoască foarte puțin sau deloc că anumite proiecte au avut loc și/sau că, de fapt, acestea sunt finanțate de UE. Acest lucru conduce la o lipsă de apreciere sau la foarte puțină apreciere pentru politica de coeziune. CESE invită Comisia să-și continue eforturile în vederea revizuirii aprofundate a obligațiilor de publicitate actuale și să le actualizeze în mod semnificativ, ținând seama de mijloacele moderne ale canalelor de comunicare digitală. Proiectele care pot servi drept exemple de bune practici ar trebui să fie utilizate ca exemple concrete pentru a încuraja o absorbție mai puternică și mai bună a fondurilor.

5.2. Este necesară îmbunătățirea modului în care este măsurat impactul politicii de coeziune în anumite domenii, cum ar fi incluziunea socială, calitatea vieții și condițiile de muncă ale cetățenilor, creșterea competitivității întreprinderilor sau modernizarea serviciilor de administrație publică. Impactul trebuie să fie comunicat cetățenilor UE, astfel încât aceștia să fie informați cu privire la succesele și eșecurile politicii.

5.3. CESE solicită Comisiei să elaboreze un plan de comunicare strategică împreună cu toți partenerii interesați, inclusiv cu organizațiile care reprezintă persoanele cu handicap. CESE consideră, de asemenea, că comunicarea celor mai bune practici ar trebui facilitată.

6. **Asigurarea parteneriatului cu organizațiile societății civile și cu alte părți interesate**

6.1. CESE reiterează importanța guvernantei pe mai multe niveluri, consolidând participarea structurală a organizațiilor societății civile și a altor părți interesate la procesul de programare, implementare, evaluare și monitorizare a utilizării fondurilor. Este timpul ca atât Comisia, cât și statele membre să depășească nivelul declarativ privind acest aspect și să asigure efectiv existența unei participări intense și semnificative a societății civile în toate etapele elaborării și punerii în aplicare a politicii de coeziune. Acest lucru va implica o mai mare asumare a răspunderii de către autoritățile naționale, precum și o utilizare mai eficientă și mai semnificativă a fondurilor.

6.2. În ceea ce privește Codul european de conduită referitor la parteneriat, CESE solicită ca acesta să fie revizuit și actualizat în consultare directă cu organizațiile societății civile și cu alte părți interesate. De asemenea, CESE solicită ca Codul de conduită să devină obligatoriu. CESE consideră că Codul european de conduită referitor la parteneriat ar trebui să fie respectat pe deplin, la toate nivelurile, și consolidat prin garanții și măsuri solide, care să îi asigure punerea în aplicare completă.

6.3. CESE este convins că abordarea bazată pe dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității ar putea avea numeroase avantaje și mult succes ca instrument european care permite dezvoltarea locală integrată și implicarea cetățenilor și a organizațiilor lor la nivel local ⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁷⁾ <https://www.eesc.europa.eu/ro/node/56464>

6.4. Pentru a consolida competențele și eficacitatea parteneriatului, CESE solicită măsuri de consolidare a capacităților și de asistență tehnică pentru autoritățile publice urbane și alte autorități publice, partenerii economici și sociali, societatea civilă, organizațiile societății civile și alte organisme relevante care le reprezintă, partenerii din domeniul protecției mediului și organismele responsabile pentru promovarea incluziunii sociale, a drepturilor fundamentale, a drepturilor persoanelor cu handicap, a drepturilor persoanelor cu boli cronice, a egalității de gen și a nediscriminării. CESE ar dori, de asemenea, să fie instituit un mecanism de consultare anual cu partenerii relevanți.

6.5. Având în vedere că întreprinderile mici, microîntreprinderile și organizațiile societății civile se pot confrunta cu dificultăți în calitatea lor de beneficiari ai oportunităților oferite de fondurile europene în general, CESE solicită din nou sprijin coerent și consistent pentru acțiuni care să le consolideze accesul la informații, să le ofere formare și mentorat și să le extindă capacitățile de intervenție. Acest lucru ar trebui să se realizeze ținând seama, de asemenea, de nevoile specifice ale celor mai vulnerabile persoane.

Bruxelles, 20 martie 2019.

Președintele

Comitetului Economic și Social European

Luca JAHIER
